

Pozoruhodná White Gallery se otevírá veřejnosti

Nový výstavní prostor s názvem White Gallery bude v neděli 13. června slavnostně otevřen v Osíku u Litomyšle. Pozoruhodný moderní objekt s jedinečnými technickými parametry vyrostl na zelené louce během několika let. Na první pohled připomíná stavby známé z Lednicko – Valtického areálu, působí podobně jako Apolónův chrám, vystupující v oslnivé záři ze zeleně lesa. „Znám Lednicko – Valtický areál a přiznávám, že mi stavby připomínající antické chrámy, byly inspirací. Stejně tak jako dílo Ludwiga Mies van der Rohe, jmenovitě jeho Farnsworth House ležící ve státě Illinois v podobné lokalitě,“ říká majitel White Gallery Martin Janda.

Co vás přivedlo k nápadu postavit v Osíku White Gallery?

■ Prvotním cílem této stavby nebyla galerie. Objekt je určen k uchování sbírky a prací mé maminky Ludmily Jandové. Potřeba archivovat práce, které jsou z devadesáti procent na papírovém podkladě, vedla k diskusi, jaká stavba je pro jejich uchování nejvhodnější.

Vystudoval jsem obor sklo v architektuře – mohl jsem si tedy vzít ponaučení z řady podobných staveb, které po revoluci vznikaly a ne vždy se osvědčily pro uchování ceností z papíru.

Šlo o to, objevit technologii, která by umožnila co nejlépe soubor prací uchovat.

Zásadní byly poznatky z oboru klimatologie, které předurčily způsob, jakým se stavba vyvíjela.

Jaké technické parametry prostor splňuje?

■ Prostor má konstantní teplotu a stálou hladinu vlhkosti... Postupně jsme objevovali řadu úskalí. Na rozdíl od uměleckých děl z kovu či dřeva, je u papíru zapotřebí, aby ideálního klimatu pro jeho uchování bylo dosaženo bez použití vzduchotechniky a klasické klimatizace. Použití těchto „zastaralých technologií“ s sebou nese i riziko šíření plísní... Způsob, kterým se pak tato potrubí plísní zbavují, je pro díla na papíře stejně tak nebezpečný jako plísně samotné.

Ve White Gallery je dosaženo ideálních podmínek využitím obnovitelných zdrojů, konkrétně použitím systému tepelných čerpadel. Do interiéru se medium dostává pouze v úzkých trubičkách, umístěných ve stropě a v podlaze. Uprostřed stavby je takzvaná depozitní kobka velmi silných stěn z nepálených cihel. To umožňuje vnitřní stavbě dýchat.

Poučili jsme se z objektů, které se osvědčily v řádech staletí. Byly to různé chrámy, hliněné či kamenné stavby, jež si za pomoci využití přírodních zdrojů uchovávaly vhodné, nekolísavé klima.

White Gallery otevírá výstava profesora Stanislava Kolíbalu s názvem Bílé kresby,

přestože byl prostor primárně určen jako depozitář prací Ludmily Jandové ...

■ Stanislava Kolíbalu považují za velkou osobnost, to je jeden z důvodů, proč galerii otevírá právě jeho výstava. Vlastní depozitář prací Ludmily Jandové obsahuje velké množství děl. Dílo je nejprve třeba kunsthistoricky prostudovat, uspořádat, dát mu určitý řád. V poslední fázi pak budeme tyto logicky vzniklé výstavní celky představovat veřejnosti.

Je zde soubor prací, který mapuje dílo Ludmily Jandové od roku 1950 do její smrti. Jedná se ve většině případů o grafiku?

■ Naopak. Až grafikou se maminka stala známou, přesto před jejím obdobím, ve kterém se prezentovala povětšinou grafickými listy, vznikaly kresby, vznikaly olejomalby. Tyto práce jsou veřejnosti zcela neznámé. Úkol, před kterým nyní stojíme, je obohatit povědomí odborné veřejnosti o jasná fakta, chronologické zařazení – nashromáždit podklady pro to, aby budoucí výstavy byly profesionálně připraveny.

Vaše matka byla velkou postavou litomyšlské i české výtvarné scény. V jejím směřování a řečneme duchovním přístupu k výtvarnému umění ji ovlivnil Bohuslav Reynek. Byl jste vy sám někdy v Petrkově na Vysočině?

■ Samozřejmě! S panem Reynkem moje maminka spolupracovala. Byl to velice milý člověk, vytvořil dokonce několik grafik, na kterých jsem byl já jako malý kluk. Bohuslav Reynek tvořil grafické listy, které měly určitou „duchovní hloubku“, přestože jejich náměty byly často zcela prosté. Kristus na pařáku, kočka, kterou měl neustále vedle sebe... To co viděl, čím se obklopoval – to je jeho charakteristický rukopis.

Ovlivnil nějak i vás osobně?

■ Ano, nechávám se rád ovlivňovat vším, čím mám možnost se inspirovat. Stejně tak je pro mne velkou osobností Stanislav Kolíbal, a to především tím, že svou důsledností dokázal své abstraktní práce přenést do nejprestižnějších galerií, které jsem měl možnost

Novou White Gallery si prohlédla i Meda Mládková. Vlevo Martin Janda, vpravo Jiří Lammel.

navštívit. Velmi mě oslovilo, že vedle světově známých jmen vidím díla člověka, jehož jsem měl možnost poznat osobně... Nyní se s ním setkávám ještě častěji, když připravujeme naši první výstavu...

Je to pro vás zážitek?

■ Velký zážitek. Těším se z toho, že můžeme diskutovat nad postupy při instalaci výstavy. Stanislav Kolíbal není pouze ilustrátor, malíř a sochař. Je to osobnost, která ukázala, čeho je možné docílit při instalaci výstav. Jeho způsob pojetí instalace je přísný, minimalistický a zároveň velkorysý – přesně takový, jaký by podle mých představ měl být první autor, který v tomto prostoru bude prezentován.

Plánujete, že stavba bude v budoucnu sloužit pravidelně jako výstavní síň?

■ Ano, do budoucna by měla být White Gallery prostorem, kde bude možné zhlédnout výstavy formou individuálních prohlídek. Prozatím máme tu představu, že bychom v jednom kalendářním roce uvedli dvě výstavy. Je otázkou, zda budeme mít sílu a prostředky, abychom udrželi laťku tak vysoko, jak je nyní nastavena.

*Ptal se Prokop Souček
foto archiv Martina Jandy*

Novou galerii v Osíku otevře arcibiskup

Otevření White gallery, která byla postavena jako depozitář prací významné postavy litomyšlské výtvarné scény Ludmily Jandové (1938–2008), se v neděli 13. června zúčastní arcibiskup pražský a primas český Dominik Duka. Nejvyšší představitel české katolické církve tak přijede vzdát hold výtvarnici,

kteřou v roce 2001 za její celoživotní umělecké dílo a přínos pro církev ocenil i papež Jan Pavel II.

V šedesátých letech začala Ludmila Jandová, stejně tak jako mnoho dalších umělců, navštěvovat Bohuslava Reynka na Petrkově na Vysočině. Dílo Bohuslava Reynka, jeho osob-

nost i pohled na umění pak na dlouhou dobu ovlivnily Ludmilu Jandovou v jejím profesním i civilním životě. Její práce ji zařadily mezi úzkou skupinu výtvarníků a literátů, kteří se snažili v tuhých dobách normalizace přispět k duchovní obrodě společnosti.

-ps-